GCM-01(01)

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

পাটগাঁও, ৰাণীগেট, গুৱাহাটী - ৭৮১ ০১৭

প্রথম ষাণ্মাসিক

স্নাতক বাণিজ্য

পাঠ্যবিষয় ঃ ০১

ব্যৱসায়িক সংগঠন আৰু ব্যৱসায়ৰ নীতিশাস্ত্র

পাঠ্যতালিকা

অধ্যায় ১ ঃ ব্যৱসায়ৰ প্রকৃতি আৰু ইয়াৰ উদ্দেশ্যসমূহ
অধ্যায় ২ ঃ ব্যৱসায় সংগঠন
অধ্যায় ৩ ঃ এজনীয়া ব্যৱসায় আৰু যৌথ হিন্দু পৰিয়ালৰ ব্যৱসায়
অধ্যায় ৪ ঃ সমবায় সমিতি আৰু ৰাজহুৱা উদ্যোগ
অধ্যায় ৫ ঃ যৌথ কাৰবাৰ কোম্পানী
অধ্যায় ৬ ঃ বহুজাতিক নিগম
অধ্যায় ৭ ঃ কল্পিত বিষয়, বিশেষ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য
অধ্যায় ৮ ঃ ব্যৱসায়ৰ নীতিশাস্ত্রৰ পৰিচয়
প্রসংগ পুথি ঃ পাঠ্যবিষয়ৰ আটাইকেইটা অধ্যায়ৰ বাবে

বিষয় বিশেষজ্ঞ মণ্ডলী

অধ্যাপক নয়ন বৰুৱা, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়
অধ্যাপক হেমচন্দ্র গৌতম, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়
ড° এছ. কে. মহাপাত্র, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়

সমন্বয়ৰক্ষী ঃ ড° দেৱজিৎ গোস্বামী, দিপাংকৰ মালাকাৰ, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

প্রস্তুতি গোটৰ সদস্য

অধ্যায়	*অৱিহণা যোগাইছে*	*ভাষান্তৰকাৰী*
১, ২ আৰু ৫	ড° দেৱজিৎ গোস্বামী কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়	ড° ৰতিকান্ত পাঠক (অধ্যায় ৭ আৰু ৮) গুৱাহাটী কমার্চ কলেজ
৩, ৪ আৰু ৬	দিপাংকৰ মালাকাৰ কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়	চেনীৰাম বৈদ্য (অধ্যায় ১, ২ আৰু ৫) অৱসৰপ্রাপ্ত অধ্যাপক, নগাঁও মহাবিদ্যালয়
৭ আৰু ৮	ড° ৰতিকান্ত পাঠক গুৱাহাটী কমার্চ কলেজ	গিৰীন্দ্র শইকীয়া (অধ্যায় ৪) প্রধান সম্পাদক, নৱতেজ টাইমছ্ সত্যজিৎ শর্মা (অধ্যায় ৬) কে. চি. দাস কমার্চ কলেজ দিপাংকৰ মালাকাৰ (অধ্যায় ৩) কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

সম্পাদনা ঃ

বিষয়বস্তু সম্পাদনা ঃ অধ্যাপক ভাস্কৰজ্যোতি বৰা, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় (অধ্যায় ১, ২, ৫, ৭ আৰু ৮)
ড° দেৱজিৎ গোস্বামী, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয় (অধ্যায় ৩, ৪ আৰু ৬)

গাঁথনিক সম্পাদনা ঃ ড° দেৱজিৎ গোস্বামী, দিপাংকৰ মালাকাৰ, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

প্রথম প্রকাশ ঃ মে', ২০১৭

© কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ দ্বাৰা সর্বস্বত্ব সংৰক্ষিত।

This Self Learning Material (SLM) of the Krishna Kanta Handiqui State University is made available under a Creative Commons Attribution-Non Commercial-ShareAlike4.0 License (International) : http.//creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0.
For the avoidance of doubt, by applying this license KKHSOU does not waive any privileges or immunities from claims that it may be entitled to assert, nor does KKHSOU submit to the jurisdiction, courts, legal processes or laws of any jurisdiction.

এই শিক্ষণ সামগ্রী প্রস্তুতিৰ বাবে আর্থিক অনুদান আগবঢ়োৱা
দূৰ শিক্ষা ব্যুৰো, বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগৰ ওচৰত বিশ্ববিদ্যালয় কৃতজ্ঞ।

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ হৈ পঞ্জীয়কৰ দ্বাৰা মুদ্রিত আৰু প্রকাশিত।

মুখ্য কার্যালয় ঃ পাটগাঁও, ৰাণী গেট, গুৱাহাটী-৭৮১ ০১৭
উপমুখ্য কার্যালয় ঃ হাউচ্‌ফেড কমপ্লেক্স, দিচপুৰ, গুৱাহাটী-৭৮১ ০০৬; Web : www.kkhsou.in

পাঠ্যবিষয়ৰ পৰিচয়

ব্যৱসায় হৈছে এক বৃত্তি যিটোৱে ব্যৱসায় তথা এখন দেশৰ অর্থনৈতিক ধাৰাত এক গুৰুত্বপূর্ণ স্থান দখল কৰি আছে। এই বৃত্তিয়ে চিন্তাবিদসকলক প্রভাৱিত কৰিছে আৰু তেওঁলোকে ইয়াৰ লগত জড়িত বিভিন্ন তথ্য বিশ্লেষণ কৰিছে।

এই পাঠ্যবিষয়টিয়ে সাংগঠনিক আৰু ব্যৱস্থাপনাৰ দক্ষতা বঢ়াবলৈ আৰু ব্যৱসায়ৰ প্রতি এক ধনাত্মক দৃষ্টিভঙ্গী গঢ় দিয়াত আলোকপাত কৰিছে। ইয়াৰ সন্নিৱিষ্ট অধ্যায়সমূহে শিক্ষার্থীসকলক বিভিন্ন ব্যৱসায়িক প্রক্রিয়াসমূহ বিশ্লেষণ কৰাত সহায় কৰিব। এই অধ্যায়সমূহ হ'ল—

অধ্যায় ১ ঃ ব্যৱসায়ৰ প্রকৃতি আৰু ইয়াৰ উদ্দেশ্যসমূহ

অধ্যায় ২ ঃ ব্যৱসায় সংগঠন

অধ্যায় ৩ ঃ এজনীয়া ব্যৱসায় আৰু যৌথ হিন্দু পৰিয়ালৰ ব্যৱসায়

অধ্যায় ৪ ঃ সমবায় সমিতি আৰু ৰাজহুৱা উদ্যোগ

অধ্যায় ৫ ঃ যৌথ কাৰবাৰ কোম্পানী

অধ্যায় ৬ ঃ বহুজাতিক নিগম

অধ্যায় ৭ ঃ কল্পিত বিষয়, বিশেষ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য

অধ্যায় ৮ ঃ ব্যৱসায়ৰ নীতিশাস্ত্রৰ পৰিচয়

এই পাঠ্যবিষয়টি অধ্যয়ন কৰোঁতে মূল পাঠৰ লগে লগে সোঁ তথা বাঁওফালে কিছুমান আয়তাকাৰ বাকচ লক্ষ্য কৰিব। এইবোৰে মূল পাঠত উল্লেখ থকা দৰকাৰী ধাৰণাসমূহ সৰল অর্থত বুজি পোৱাত সহায় কৰিব। **'জানি থোৱা ভাল'** বাকচবোৰত মূল পাঠৰ সৈতে জড়িত কিছু গুৰুত্বপূর্ণ তথ্যৰ সম্ভেদ আছে। আকৌ, প্রতিটো শাখাৰ অধ্যয়নৰ অন্তত **'অগ্রগতি নিৰীক্ষণ'** যোগে আগবঢ়োৱা প্রশ্নাৱলীয়ে অধ্যয়নৰ অগ্রগতি সম্পর্কে স্বপৰীক্ষণৰ সুবিধা প্রদান কৰিব। অধ্যয়নৰ লগে লগে উক্ত প্রশ্নাৱলীৰ উত্তৰসমূহ লিখি শেষত দিয়া **'অগ্রগতিৰ খতিয়ান'**ৰ সৈতে ৰিজাই চোৱাটো অধিক লাভদায়ক হ'ব। অধ্যায়টিত আলোচিত বিভিন্ন ধাৰণাসমূহৰ বিষয়ে বিস্তৃত অধ্যয়নৰ বাবে **'অধিক জানিবলৈ'** শিতানত উল্লেখ থকা গ্রন্থসমূহ সাৰথিস্বৰূপ। অধ্যায়বোৰৰ শেষত কেইটিমান 'আৰ্হি প্রশ্ন' তুলি দিয়া হৈছে। শেষৰ অধ্যায়টিৰ পাছত কেইখনমান 'প্রসঙ্গ পুথি'ৰ নাম উল্লেখ কৰা হৈছে। সেই কেইখন পুথিৰ সহায়েৰেই মূলতঃ এই পাঠ্যবিষয়ত উল্লেখ থকা অধ্যায়সমূহ প্রস্তুত কৰা হৈছে। আপোনালোকে বিশদভাৱে কোনো বিষয় জানিবলৈ হ'লে সেই কেইখন পুথি অধ্যয়ন কৰিব পাৰিব।

বিষয়সূচী

পৃষ্ঠা নং

অধ্যায় ১ ঃ **ব্যৱসায়ৰ প্ৰকৃতি আৰু ইয়াৰ উদ্দেশ্যসমূহ** ৭ - ২৯

ব্যৱসায়ৰ অৰ্থ; ব্যৱসায়ৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ; ব্যৱসায়ৰ উদ্দেশ্যসমূহ; ব্যৱসায়ৰ উপাদানসমূহ; শিল্প আৰু ইয়াৰ শ্ৰেণীবিভাগ; বাণিজ্য আৰু ইয়াৰ উপাদানসমূহ; ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰোঁতে বিবেচনাত ল'বলগীয়া কাৰকসমূহ; ব্যৱসায়ৰ সামাজিক দায়বদ্ধতা

অধ্যায় ২ ঃ **ব্যৱসায় সংগঠন** ৩০ - ৪২

ব্যৱসায় সংগঠনৰ কাৰ্যক্ষেত্ৰ; ব্যৱসায়িক প্ৰতিষ্ঠানৰ আভ্যন্তৰীণ সংগঠন; বিভাগীয়কৰণ; আভ্যন্তৰীণ সংগঠনৰ প্ৰকাৰসমূহ; বাহ্যিক সংগঠন; সংগঠন বাছনিৰ কাৰকসমূহ

অধ্যায় ৩ ঃ **এজনীয়া ব্যৱসায় আৰু যৌথ হিন্দু পৰিয়ালৰ ব্যৱসায়** ৪৩ - ৫৪

এজনীয়া ব্যৱসায়ৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ; এজনীয়া ব্যৱসায়ৰ সুবিধাসমূহ; এজনীয়া ব্যৱসায়ৰ অসুবিধাসমূহ; যৌথ হিন্দু পৰিয়ালৰ ব্যৱসায়; যৌথ হিন্দু পৰিয়ালৰ ব্যৱসায়ৰ বৈশিষ্ট্য; যৌথ হিন্দু পৰিয়ালৰ ব্যৱসায়ৰ সুবিধা; যৌথ হিন্দু পৰিয়ালৰ ব্যৱসায়ৰ অসুবিধা

অধ্যায় ৪ ঃ **সমবায় সমিতি আৰু ৰাজহুৱা উদ্যোগ** ৫৫ - ৬৮

সমবায় সমিতিৰ অৰ্থ আৰু সংজ্ঞা; সমবায় সমিতিৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ; সমবায় সমিতিৰ গঠন; সমবায় সমিতিৰ প্ৰকাৰ; সমবায় সংগঠনৰ সুবিধা আৰু অসুবিধা; ৰাজহুৱা খণ্ডৰ উদ্যোগ; ৰাজহুৱা খণ্ডৰ উদ্যোগৰ বৈশিষ্ট্য; বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ ৰাজহুৱা উদ্যোগ; ৰাজহুৱা উদ্যোগৰ অৱদান; ৰাজহুৱা খণ্ডৰ উদ্যোগৰ অসুবিধাসমূহ;

অধ্যায় ৫ ঃ **যৌথ কাৰবাৰ কোম্পানী** ৬৯ - ৭৯

কোম্পানী সংগঠন; যৌথ কাৰবাৰ কোম্পানীৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ; কোম্পানীৰ প্ৰকাৰ; যৌথ কাৰবাৰ কোম্পানীৰ সুবিধাসমূহ; যৌথ কাৰবাৰ কোম্পানীৰ অসুবিধাসমূহ; বিভিন্ন ব্যৱসায়িক সংগঠনৰ ব্যৱহাৰৰ উপযোগিতা

অধ্যায় ৬ ঃ **বহুজাতিক নিগম** ৮০ - ৯০

যৌথ কাৰবাৰ কোম্পানীৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ; কোম্পানীৰ প্ৰকাৰ; যৌথ কাৰবাৰ কোম্পানীৰ সুবিধাসমূহ; যৌথ কাৰবাৰ কোম্পানীৰ অসুবিধাসমূহ; বিভিন্ন ব্যৱসায়িক সংগঠনৰ ব্যৱহাৰৰ উপযোগিতা; বহুজাতিক নিগমৰ বৈশিষ্ট্য; বহুজাতিক কোম্পানীৰ উত্থানৰ কাৰণ; বহুজাতিক নিগমৰ সমৰ্থনত আগবঢ়োৱা যুক্তিসমূহ; বহুজাতিক নিগমৰ বিপক্ষে অভিযোগ; ভাৰতবৰ্ষত বহুজাতিক নিগম

অধ্যায় ৭ ঃ **কল্পিত বিষয়, বিশেষ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য** **৯১ - ১১০**

কল্পিত বিষয়ৰ অর্থ; কল্পিত বিবৃতিৰ বৈশিষ্ট্য; ভাগীদাৰী প্রমূল্য; ভাগীদাৰী প্রমূল্যৰ উদ্দেশ্য; বিশেষ লক্ষ্যৰ ধাৰণা; বিশেষ লক্ষ্যৰ বিবৃতিৰ বৈশিষ্ট্য; বিশেষ লক্ষ্যৰ বিবৃতিৰ গুৰুত্ব; বিশেষ লক্ষ্যৰ বিবৃতিৰ নির্ধাৰণ; কল্পিত বিষয় আৰু বিশেষ লক্ষ্যৰ পার্থক্য; উদ্দেশ্যৰ ধাৰণা; উদ্দেশ্যৰ ভূমিকা; আদর্শমূলক উদ্দেশ্যৰ বাবে নির্দেশাৱলী; উদ্দেশ্যৰ খাপ বা স্তৰ; উদ্দেশ্য নির্ধাৰণ; উদ্দেশ্য আৰু লক্ষ্য;

অধ্যায় ৮ ঃ **ব্যৱসায়ৰ নীতিশাস্ত্রৰ পৰিচয়** **১১১ - ১২৩**

ব্যৱসায়ৰ নীতিশাস্ত্রৰ ধাৰণা; ব্যৱসায়ৰ নীতিশাস্ত্রৰ উপাদানসমূহ; ব্যৱসাৰ নীতিশাস্ত্রৰ আৱশ্যকতা; ব্যৱসায়ৰ নীতিশাস্ত্রক প্রভাৱিত কৰা কাৰকসমূহ; অনৈতিক ব্যৱসায়িক আচৰণ; নীতিশাস্ত্র বনাম আইন; নীতিশাস্ত্রৰ তত্ত্বসমূহ; গোলকীয় পটভূমিত নীতিশাস্ত্র